

**Atzinums 15/2021 par Eiropas Komisijas Īstenošanas
lēmuma projektu saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/680 par
personas datu pietiekamu aizsardzību Apvienotajā Karalistē**

Pieņemts 2021. gada 13. aprīlī

Versiju hronoloģija

Versija 1.1	2021. gada 6. jūlijs	Formatējuma izmaiņas
Versija 1.0	2021. gada 13. aprīlis	Atzinuma pieņemšana

SATURS

1.	KOPSAVILKUMS	4
2.	IEVADS.....	6
2.1.	AK datu aizsardzības regulējums	6
2.2.	EDAK novērtējuma tvērums	6
2.3.	Vispārēji komentāri un bažas.....	8
2.3.1.	Starptautiskās saistības, ko uzņēmusies AK.....	8
2.3.2.	Iespējamās AK datu aizsardzības regulējuma atšķirības nākotnē	8
3.	NOTEIKUMI, KURUS PIEMĒRO PERSONAS DATU APSTRĀDEI, KO KOMPETENTĀS IESTĀDES VEIC KRIMINĀLTIESĪBU AKTU PIEMĒROŠANAS NOLŪKĀ	9
3.1.	Materiālā piemērošanas joma	9
3.2.	Garantijas, tiesības un pienākumi.....	10
3.2.1.	Apstrāde, pamatojoties uz datu subjekta “piekrišanu”	10
3.2.2.	Individuālās tiesības.....	11
3.2.2.1.	<i>Valsts drošības sertifikāti</i>	11
3.2.2.2.	<i>Automatizēta lēmumu pieņemšana saskaņā ar TAD</i>	12
3.2.3.	Datu tālāka nosūtīšana	12
3.2.4.	Turpmāka apstrāde, tostarp tālāka apmaiņa valsts drošības nolūkos	14
3.3.	Pārraudzība un izpilde	15

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija,

ņemot vērā 51. panta 1. punkta g) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Direktīvā (ES) 2016/680 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI¹ (turpmāk — Direktīva par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā jeb TAD),

ņemot vērā sava Reglamenta 12. un 22. pantu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU.

1. KOPSAVILKUMS

1. Atbilstīgi TAD Eiropas Komisija 2021. gada 19. februārī apstiprināja īstenošanas lēmuma projektu (turpmāk — lēmuma projekts) par personas datu pietiekamu aizsardzību Apvienotajā Karalistē (turpmāk — AK)². Pēc tam Eiropas Komisija uzsāka tā oficiālas pieņemšanas procedūru.
2. Tajā pašā dienā Eiropas Komisija lūdza Eiropas Datu aizsardzības kolēģiju (turpmāk — EDAK) sniegt atzinumu³. EDAK novērtējums par Apvienotajā Karalistē nodrošinātā aizsardzības līmeņa pietiekamību ir veikts, pamatojoties uz paša lēmuma projekta pārbaudi, kā arī uz Eiropas Komisijas sniegto dokumentu analīzi.
3. EDAK šim darbam kā galveno atsauci ir izmantojusi 2021. gada 2. februārī pieņemtās pietiekamības atsaucē saskaņā ar TAD⁴, kā arī attiecīgo judikatūru, kas atspoguļota EDAK Ieteikumos 02/2020 attiecībā uz Eiropas būtiskajām garantijām uzraudzības pasākumiem⁵.
4. Galvenais EDAK mērķis ir sniegt atzinumu Eiropas Komisijai par fiziskām personām AK nodrošinātā aizsardzības līmeņa pietiekamību. Ir svarīgi saprast, ka EDAK neuzskata, ka AK tiesiskajam regulējumam būtu jādublē Eiropas tiesību akti datu aizsardzības jomā.
5. Tomēr EDAK atgādina: lai uzskatītu, ka tiek nodrošināts pietiekams aizsardzības līmenis, TAD 36. pantā un Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk — EST) judikatūrā prasīts, lai trešās valsts tiesību akti būtu saskaņoti ar TAD nostiprināto pamatprincipu būtību. Datu aizsardzības jomā EDAK norāda, ka TAD sistēmā un AK tiesiskajā regulējumā daži pamatnoteikumi ir labi saskaņoti, piemēram, termini (tādi kā “personas dati”, “personas datu apstrāde”, “datu pārzinis”); pamatojums likumīgai un godprātīgai apstrādei legītimos nolūkos; nolūka ierobežojums; datu kvalitāte un samērīgums; datu glabāšana,

¹ OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.

² Sk. Eiropas Komisijas paziņojumu presei “Datu aizsardzība. Eiropas Komisija sāk procesu par personas datu plūsmām uz Apvienoto Karalisti, 2021. gada 19. februārī, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_21_661.

³ Turpat.

⁴ Sk. EDAK Ieteikumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, pieņemti 2021. gada 2. februārī, https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/recommendations012021onart.36led.pdf_en.pdf.

⁵ Sk. EDAK Ieteikumus 02/2020 attiecībā uz Eiropas būtiskajām garantijām uzraudzības pasākumiem, pieņemti 2020. gada 10. novembrī, https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/recommendations/recommendations-022020-european-essential-guarantees_lv.

drošība un konfidencialitāte; pārredzamība; īpašās datu kategorijas; automatizēta lēmumu pieņemšana un profilēšana.

6. EDAK iesaka Eiropas Komisijai papildināt analīzi ar informāciju par tāda mehānisma esamību, ar kura palīdzību informētu attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes par turpmāko apstrādi vai izpaušanu, ko īstenojušas AK iestādes, kurām tās nosūtījušas personas datus, un noteiktu tā efektivitāti AK tiesiskajā regulējumā.
7. EDAK uzskata, ka 2018. gada Datu aizsardzības likuma (turpmāk — 2018. gada DAL) 3. daļas 5. nodaļas noteikumi principā nodrošina tādu aizsardzības līmeni, kurš pēc būtības ir līdzvērtīgs ES tiesību aktos garantētajam, ja runa ir par personas datu nosūtīšanu no AK tiesībaizsardzības iestādes uz trešo valsti.
8. Lai gan EDAK atzīmē AK spēju atbilstīgi tās tiesiskajam regulējumam atzīt teritorijas par tādām, kas nodrošina datu aizsardzības pietiekamu līmeni, ņemot vērā AK datu aizsardzības regulējumu, EDAK vēlas uzsvērt, ka tas varētu radīt iespējamus riskus aizsardzības jomā attiecībā uz personas datiem, kas nosūtīti no ES, it īpaši, ja nākotnē AK datu aizsardzības regulējums atšķirsies no ES *acquis*. **Tādēļ iepriekš minētajās situācijās Eiropas Komisijai būtu jāpilda tās uzraudzības funkcija, un, ja netiek uzturēts pēc būtības līdzvērtīgs no ES nosūtīto personas datu aizsardzības līmenis, Eiropas Komisijai būtu jāapsver lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību grozīšana nolūkā ieviest īpašas garantijas datu nosūtīšanai no ES un/vai apturēt lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību spēkā esamību.**
9. **Visbeidzot, attiecībā uz starptautiskiem nolīgumiem, kas noslēgti starp AK un trešām valstīm,** Eiropas Komisija tiek aicināta izvērtēt AK datu aizsardzības regulējuma un valsts starptautisko saistību mijiedarbību, jo īpaši, lai nodrošinātu aizsardzības līmeņa nepārtrauktību gadījumos, kad personas dati tiek nosūtīti no ES uz AK, pamatojoties uz lēmumu par AK aizsardzības līmeņa pietiekamību, un pēc tam tālāk nosūtīti uz citām trešām valstīm; kā arī nepārtraukti uzraudzīt un nepieciešamības gadījumā rīkoties, ja starptautisko nolīgumu noslēgšana starp AK un trešām valstīm var apdraudēt ES paredzēto personas datu aizsardzības līmeni.
10. Šajā sakarā EDAK uzsver, ka, stājoties spēkā AK un ASV nolīgumam par piekļuvi elektroniskajiem datiem smagu noziegumu apkarošanas nolūkā (turpmāk — AK un ASV nolīgums par likumu *CLOUD*)⁶, tas var ietekmēt tālāku nosūtīšanu no tiesībaizsardzības iestādēm Apvienotajā Karalistē, jo īpaši attiecībā uz rīkojumu izdošanu un pārsūtīšanu, kā paredzēts AK un ASV nolīguma par likumu *CLOUD* 5. pantā.
11. EDAK arī iesaka Eiropas Komisijai pastāvīgi uzraudzīt, vai turpmāko nolīgumu slēgšana ar trešām valstīm tiesībaizsardzības sadarbības nolūkā, nodrošinot juridisko pamatu personas datu nosūtīšanai uz šīm valstīm, varētu ietekmēt nosacījumus savāktās informācijas tālākai apmaiņai, jo īpaši, vai šo starptautisko nolīgumu noteikumi var ietekmēt AK datu aizsardzības tiesību aktu piemērošanu un paredz papildu ierobežojumus vai atbrīvojumus attiecībā uz tiesībaizsardzības nolūkos savāktas informācijas turpmāku izmantošanu un informācijas izpaušanu ārvalstīs. EDAK uzskata, ka šāda informācija un novērtējums ir būtiski, lai ļautu visaptveroši pārskatīt AK tiesiskā regulējuma un prakses nodrošināto aizsardzības līmeni attiecībā uz informācijas izpaušanu ārvalstīs.

⁶ Sk. Nolīgumu starp Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes valdību un Amerikas Savienoto Valstu valdību par piekļuvi elektroniskajiem datiem smagu noziegumu apkarošanas nolūkā, Vašingtona, ASV, 2019. gada 3. oktobris.

2. IEVADS

2.1. AK datu aizsardzības regulējums

12. AK datu aizsardzības regulējums lielā mērā balstās uz ES datu aizsardzības regulējumu (konkrēti, uz TAD un Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (turpmāk — VDAR)), kas izriet no fakta, ka AK līdz 2020. gada 31. janvārim bija ES dalībvalsts. Turklāt 2018. gada DAL, kas stājās spēkā 2018. gada 23. maijā un ar ko atcēla AK 1998. gada Datu aizsardzības likumu, 3. daļā transponēta TAD, papildus precizējot VDAR piemērošanu AK tiesību aktos, kā arī piešķirot pilnvaras un uzliekot pienākumu valsts datu aizsardzības uzraudzības iestādei, AK informācijas komisāra birojam (turpmāk — IKB).
13. Kā minēts lēmuma projekta 12. apsvērumā, AK valdība pieņēma 2018. gada Likumu par izstāšanos no Eiropas Savienības, ar ko AK tiesību aktos iekļāva tieši piemērojamos ES tiesību aktus. Saskaņā ar šo likumu AK ministri ir pilnvaroti, izmantojot normatīvos aktus, pieņemt sekundāros tiesību aktus, lai pēc AK izstāšanās no ES veiktu nepieciešamās izmaiņas saglabātajos ES tiesību aktos, nodrošinot to atbilstību vietējam kontekstam.
14. Līdz ar to attiecīgo tiesisko regulējumu, ko AK piemēros pēc pārejas perioda beigām⁷, veido:
 - Apvienotās Karalistes Vispārīgā datu aizsardzības regula (turpmāk — AK VDAR), kas iekļauta AK tiesību aktos saskaņā ar 2018. gada Likumu par izstāšanos no Eiropas Savienības, kurā grozījumi izdarīti ar 2019. gada DAPES noteikumiem (Datu aizsardzības, privātuma un elektronisko sakaru (ar grozījumiem) (Izstāšanās no ES) noteikumi);
 - 2018. gada DAL, kurā grozījumi izdarīti ar 2019. gada DAPES noteikumiem, un 2020. gada Datu aizsardzības, privātuma un elektronisko sakaru (ar grozījumiem) (Izstāšanās no ES) noteikumi; un
 - 2016. gada Izmeklēšanas pilnvaru likums (2016. gada IPL)

(kopā saukti par AK datu aizsardzības regulējumu).

2.2. EDAK novērtējuma tvērums

15. Eiropas Komisijas lēmuma projekts ir AK datu aizsardzības regulējuma novērtējuma rezultāts, kam sekoja apspriešanās ar AK valdību. Paredzams, ka saskaņā ar TAD 51. panta 1. punkta g) apakšpunktu EDAK sniegs neatkarīgu atzinumu par Eiropas Komisijas konstatējumiem, identificēs trūkumus pietiekama aizsardzības līmeņa nodrošināšanas sistēmā, ja tādi ir, un centīsies iesniegt priekšlikumus to novēršanai.
16. Kā minēts pietiekamības atsaucēs saskaņā ar TAD, *“Eiropas Komisijas sniegtajai informācijai vajadzētu būt izsmēlošai un tādai, lai EDAK varētu novērtēt Komisijas veikto analīzi attiecībā uz datu aizsardzības līmeni trešā valstī⁸”*.

⁷ Pārejas periods ir noteikts līdz 2020. gada 31. decembrim, un pēc tā ES tiesību akti AK vairs netiek piemēroti. “Pagaidu periods” ir noteikts ne vēlāk kā līdz 2021. gada 30. jūnijam un attiecas uz papildu periodu, kurā personas datu nodošana no ES uz AK netiek uzskatīta par nosūtīšanu.

⁸ Sk. Ieteikumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, 15. punkts, 5. lpp.

17. Šajā sakarā jāatzīmē, ka EDAK laikus saņēma tikai daļu dokumentu, kas attiecas uz AK tiesiskā regulējuma pārbaudi. EDAK lielāko daļu lēmuma projektā minēto AK tiesību aktu saņēma, izmantojot tajā iekļautās saites. Eiropas Komisija nevarēja sniegt EDAK rakstiskus paskaidrojumus un solījumus no AK attiecībā uz apmaiņu starp AK iestādēm un Eiropas Komisiju saistībā ar šo uzdevumu⁹.
18. Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī ierobežoto laika periodu (2 mēneši), kurā EDAK bija jāpieņem šis atzinums, EDAK ir izvēlējusies pievērsties dažiem konkrētiem lēmuma projektā izklāstītajiem jautājumiem un sniegt savu analīzi un atzinumu par tiem. Analizējot tādas trešās valsts tiesību aktus un praksi, kas vēl nesen ir bijusi ES dalībvalsts, acīmredzami EDAK ir identificējusi daudzus aspektus, kas pēc būtības ir līdzvērtīgi. Ņemot vērā savu lomu, kāda tai ir, pieņemot konstatējumus par aizsardzības līmeņa pietiekamību, un analizējamo tiesību aktu un prakses apjomu, EDAK ir nolēmusi pievērst uzmanību tiem aspektiem, kuru aplūkošanu tuvāk tā uzskata par vissvarīgāko.
19. EDAK ņēma vērā piemērojamo Eiropas datu aizsardzības regulējumu, tostarp Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk — ES harta) 7., 8. un 47. pantu, kas attiecīgi aizsargā privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, tiesības uz personas datu aizsardzību un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu; un 8. pantu Eiropas Cilvēktiesību konvencijā (turpmāk — ECTK), kas aizsargā tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību. Papildus iepriekšminētajam EDAK ņēma vērā TAD ietvertās prasības, kā arī attiecīgo judikatūru.
20. Šī uzdevuma mērķis ir sniegt Eiropas Komisijai atzinumu, novērtējot aizsardzības līmeņa pietiekamību Apvienotajā Karalistē. Pietiekama aizsardzības līmeņa jēdzienu, kas bija ietverts jau Direktīvā 95/46/EK, turpināja attīstīt EST. Ir svarīgi atgādināt standartu, kādu EST ir noteikusi lietā *Schrems I*, proti — lai gan “aizsardzības līmenim” trešā valstī jābūt “pēc būtības līdzvērtīgam” (jeb “būtībā ekvivalentam”) ES garantētajam līmenim, “līdzekļi, pie kuriem šī trešā valsts ņemas šādas aizsardzības nodrošināšanai, var atšķirties no tiem, kas tikuši likti lietā Savienībā”¹⁰. Tāpēc mērķis ir nevis Eiropas tiesību aktu precīzs atspoguļojums, bet gan aplūkojamo tiesību aktu būtisko prasību un pamatprasību noteikšana. Pietiekamību var panākt, apvienojot datu subjektu tiesības un to personu pienākumus, kuras datus apstrādā vai arī kuras īsteno kontroli pār neatkarīgu struktūru veikto apstrādi un uzraudzību. Tomēr datu aizsardzības noteikumi ir efektīvi tikai tad, ja tie ir izpildāmi un tiek ievēroti praksē. Tāpēc ir jāņem vērā ne tikai to noteikumu saturs, kuri attiecas uz personas datiem, kas nosūtīti uz trešo valsti vai starptautisku organizāciju, bet arī ieviestā sistēma, kas nodrošina šādu noteikumu efektivitāti. Efektīvi izpildes mehānismi ir ārkārtīgi svarīgi, lai nodrošinātu datu aizsardzības noteikumu efektivitāti¹¹.

⁹ Šie ir elementi, kuros Eiropas Komisija savā lēmuma projektā atsauca uz AK iestāžu sniegtajiem paskaidrojumiem, nesniedzot AK iestāžu rakstveida dokumentus paskaidrojumu pamatojumam, piemēram, attiecībā uz: pārejas noteikumu ietekmi un noteikuma par spēka zaudēšanu neesamību (87. apsvērums); piemēriem, kad piekrišana ir kā piemērots pamats apstrādei (68. zemsvītras piezīme); terminu “neprecīzs”, apzīmējot “nepareizus vai maldinošus” personas datus (79. zemsvītras piezīme); IDK kompetenci (245. zemsvītras piezīme); zemo sliekšni sūdzību iesniegšanai IPT un faktu, ka IPT mēdz konstatēt, ka sūdzības iesniedzējs faktiski nekad nav bijis pakļauts publiskās iestādes veiktai izmeklēšanai (263. zemsvītras piezīme); pilnvaru, kas izriet no tiesību aktiem un anglosakšu tiesībām, apvienojumu (52. zemsvītras piezīme); valdības īstenotajām prerogatīvu pilnvarām (62. zemsvītras piezīme); faktu, ka citas organizācijas, ja vēlas, var brīvi ievērot PIP prakses kodeksa principus (86. zemsvītras piezīme).

¹⁰ Sk. EST spriedumu lietā C-362/14 *Maximilian Schrems / Data Protection Commissioner*, 2015. gada 6. oktobris, ECLI:EU:C:2015:650 (turpmāk — *Schrems I*), 73.–74. punkts.

¹¹ Sk. EDAK leteikumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, 14. punkts, 5. lpp.

2.3. Vispārēji komentāri un bažas

2.3.1. Starptautiskās saistības, ko uzņēmusies AK

21. Saskaņā ar TAD 36. panta 2. punkta c) apakšpunktu un pietiekamības atsaucēm saskaņā ar TAD¹², novērtējot trešās valsts aizsardzības līmeņa pietiekamību, Eiropas Komisija cita starpā ņem vērā arī starptautiskās saistības, kuras ir uzņēmusies attiecīgā trešā valsts, vai citus pienākumus, kas izriet no trešās valsts dalības daudzpusējās vai reģionālās sistēmās, jo īpaši saistībā ar personas datu aizsardzību, kā arī šādu pienākumu izpildi. Turklāt būtu jāņem vērā trešās valsts pievienošanās Eiropas Padomes 1981. gada 28. janvāra Konvencijai par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (turpmāk — Konvencija Nr. 108)¹³ un tās Papildu protokolam¹⁴.
22. **Šajā sakarā EDAK atzinīgi vērtē to, ka AK ir pievienojusies ECTK un pakļaujas Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) jurisdikcijai. Turklāt AK ir arī pievienojusies Konvencijai Nr. 108 un tās Papildu protokolam, 2018. gadā ir parakstījusi Konvenciju Nr. 108+¹⁵ un pašlaik strādā pie tās ratifikācijas.**

2.3.2. Iespējamās AK datu aizsardzības regulējuma atšķirības nākotnē

23. Kā minēts lēmuma projekta 171. apsvērumā, Eiropas Komisijai ir jāņem vērā, ka, beidzoties Izstāšanās līgumā paredzētajam pārejas periodam¹⁶, AK pārvalda, piemēro un īsteno savu datu aizsardzības režīmu, un, tiklīdz vairs nepiemēros ES un AK Tirdzniecības un sadarbības nolīguma¹⁷ FINPROV.10A pantā paredzēto pagaidu noteikumu¹⁸, jo īpaši ir iespējami grozījumi vai izmaiņas lēmuma projektā novērtētajā datu aizsardzības regulējumā, kā arī citas attiecīgas norises.
24. Tāpēc Eiropas Komisija ir nolēmusi savā lēmuma projektā iekļaut beigu termiņa klauzulu¹⁹, nosakot spēkā esamības termiņu četrus gadus pēc tā stāšanās spēkā.
25. Ir svarīgi atzīmēt, ka AK ministru un AK valsts sekretāra tiesības ieviest sekundāros tiesību aktus pēc pagaidu perioda beigām nākotnē var novest pie būtiskām AK datu aizsardzības regulējuma atšķirībām salīdzinājumā ar ES.
26. Visbeidzot, kopš pārejas perioda beigām AK vairs nav saistoša EST judikatūra, turklāt arī jau pieņemtie EST spriedumi, kas AK tiesiskajā regulējumā tiek uzskatīti par saglabāto judikatūru, varētu nebūt

¹² Sk. EDAK lēmumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, 24. punkts, 7. lpp.

¹³ Sk. Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi, Konvencija Nr. 108, 1981. gada 28. janvāris.

¹⁴ Sk. Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi Papildu protokolu par uzraudzības iestādēm un pārrobežu datu plūsmām, kas tika atvērts parakstīšanai 2001. gada 8. novembrī.

¹⁵ Sk. Protokolu, ar ko groza Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (turpmāk — Konvencija Nr. 108+), 2018. gada 18. maijs.

¹⁶ Sk. Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 029, 31.1.2020., 7. lpp.).

¹⁷ Sk. Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienas, no vienas puses, un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, no otras puses (OV L 444, 31.12.2020., 14. lpp.).

¹⁸ Pārejas periods ir noteikts līdz 2020. gada 31. decembrim, un pēc tā ES tiesību akti AK vairs netiek piemēroti. "Pagaidu periods" ir noteikts ne vēlāk kā līdz 2021. gada 30. jūnijam un attiecas uz papildu periodu, kurā personas datu nodošana no ES uz AK netiek uzskatīta par nosūtīšanu.

¹⁹ Sk. lēmuma projekta 4. pantu. Sk. arī lēmuma projekta 172. apsvērumu.

saistoši AK; konkrēti, AK ir iespēja pēc pagaidu perioda beigām mainīt saglabātos ES tiesību aktus, un tās Augstākajai tiesai nav saistoša nekāda saglabātā ES judikatūra²⁰.

27. **Nemot vērā riskus, kas saistīti ar iespējamām AK datu aizsardzības regulējuma atkāpēm no ES *acquis* pēc pagaidu perioda beigām, EDAK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas lēmumu iekļaut lēmuma projektā četru gadu beigu termiņa klauzulu. Tomēr EDAK šeit vēlas uzsvērt Eiropas Komisijas uzraudzības funkcijas nozīmi²¹. Patiešām, Eiropas Komisijai būtu nepārtraukti un pastāvīgi jāuzrauga visas attiecīgās norises Apvienotajā Karalistē, kas var ietekmēt tādu personas datu aizsardzības līmeņa līdzvērtību pēc būtības, kuri tiek nosūtīti saskaņā ar lēmumu par AK aizsardzības līmeņa pietiekamību. Turklāt Eiropas Komisijai būtu attiecīgi jārikojas, apturot, grozot vai atceļot lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību, pamatojoties uz konkrētajiem apstākļiem, ja pēc lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību pieņemšanas Eiropas Komisija saņem norādes, ka Apvienotajā Karalistē vairs netiek nodrošināts pietiekams aizsardzības līmenis.**
28. No otras puses, EDAK darīs visu iespējamo, lai informētu Eiropas Komisiju par visām attiecīgajām darbībām, ko veikušas dalībvalstu datu aizsardzības uzraudzības iestādes (turpmāk — UI), un jo īpaši par ES datu subjektu iesniegtajām sūdzībām attiecībā uz personas datu nosūtīšanu no ES uz AK.

3. NOTEIKUMI, KURUS PIEMĒRO PERSONAS DATU APSTRĀDEI, KO KOMPETENTĀS IESTĀDES VEIC KRIMINĀLTIESĪBU AKTU PIEMĒROŠANAS NOLŪKĀ

3.1. Materiālā piemērošanas joma

29. Saistībā ar lēmuma projekta 24. un turpmākajiem apsvērumiem EDAK atzīmē, ka lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību projektā nav daudz informācijas par darbībām un tiesisko regulējumu, kas piemērojams aģentūrām (izņemot policiju), kuras pilda tiesībaizsardzības pienākumus.
30. Piemēram, AK paskaidrojuma dokumenta aizsardzības līmeņa pietiekamības apspriešanai F sadaļā “Tiesībaizsardzība”²², 11. lpp., ierosināts, ka **Valsts noziedzības apkarošanas aģentūra** (turpmāk — VNAA) varētu būt īpaši noderīga tiesībaizsardzības aģentūra, kura cita starpā pilda plašākas kriminālizlūkošanas funkcijas. VNAA savu misiju raksturo kā izlūkdatu apkopošanu no dažādiem avotiem nolūkā maksimāli izmantot analīzes, novērtēšanas un taktiskās iespējas, tostarp no saziņas tehniskās pārtveršanas, no tiesībaizsardzības partneriem Apvienotajā Karalistē un ārvalstīs, kā arī drošības un izlūkošanas aģentūrām²³. VNAA ir arī viens no galvenajiem sarunu partneriem

²⁰ Sk. 2018. gada Likuma par izstāšanos no Eiropas Savienības 6. panta 3.–6. punktu.

²¹ Sk. TAD 36. panta 4. punktu.

²² Sk. AK valdības paskaidrojuma dokumenta aizsardzības līmeņa pietiekamības apspriešanai F sadaļā “Tiesībaizsardzība”, 2020. gada 13. marts, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/872237/F-Law-Enforcement.pdf.

²³ Sk. Valsts noziedzības apkarošanas aģentūras tīmekļa vietni, sadaļu “Izlūkošana. Pilnveidojot priekšstatu par smagu organizēto noziedzību, kas skar AK”, <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/what-we-do/how-we-work/intelligence-enhancing-the-picture-of-serious-organised-crime-affecting-the-uk>.

starptautiskajiem tiesībaizsardzības partneriem, un aģentūrai ir galvenā loma kriminālizlūkošanas datu apmaiņā²⁴.

31. EDAK turklāt ņem vērā faktu, ka Valdības sakaru štābs (turpmāk — *GCHQ*), kura darbība parasti ietilpst 2018. gada DAL 4. daļas piemērošanas jomā, proti, valsts drošība, uzņemas arī aktīvu lomu tāda sabiedrības un finansiālā kaitējuma mazināšanā, ko smaga un organizēta noziedzība rada Apvienotajai Karalistei, un tas tiek īstenots, cieši sadarbojoties ar Iekšlietu ministriju, VNAA, Viņas Majestātes Ieņēmumu un muitas dienestu (*HMRC*) un citām valdības struktūrām²⁵. Tā darbības ir saistītas ar cīņu pret bērnu seksuālu izmantošanu, krāpniecību, cita veida ekonomiskajiem noziegumiem, tostarp nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, tehnoloģiju izmantošanu noziedzīgiem nolūkiem, kibernetiskajiem noziegumiem, organizētu noziedzību imigrācijas jomā, tostarp cilvēku tirdzniecību, kā arī narkotiku, šaujamo ierociņu un citu nelikumīgu priekšmetu kontrabandu.
32. **EDAK aicina Eiropas Komisiju papildināt analīzi ar tādu tiesībaizsardzības jomā aktīvo aģentūru analīzi, kurām datu, tostarp personas datu, vākšana un analīze, šķiet, ir kļuvusi par ikdienas darbību sastāvdaļu, īpaši VNAA. Turklāt EDAK aicina Komisiju rūpīgāk izpētīt tādas aģentūras kā *GCHQ*, kuru darbība ietilpst gan tiesībaizsardzības, gan valsts drošības jomā, kā arī tām piemērojamo tiesisko regulējumu saistībā ar personas datu apstrādi.**

3.2. Garantijas, tiesības un pienākumi

3.2.1. Apstrāde, pamatojoties uz datu subjekta "piekrišanu"

33. EDAK atzīmē, ka Eiropas Komisija lēmuma projekta 37. un 38. apsvērumā apgalvo, ka **paļaušanās uz piekrišanu** netiek uzskatīta par būtisku aizsardzības līmeņa pietiekamības scenārijā, jo datu nosūtīšanā AK tiesībaizsardzības iestādes nevāc datus tieši no datu subjekta, pamatojoties uz piekrišanu.
34. Šajā sakarā EDAK atgādina, ka TAD 36. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir ietverta prasība novērtēt plašu faktoru klāstu, kas neaprobežojas tikai ar nosūtīšanas situāciju, tostarp "*tiesiskumu, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu, attiecīgos tiesību aktus, gan vispārējos, gan nozaru, tostarp attiecībā uz [...] krimināltiesībām*".
35. Piekrišana tiesībaizsardzības kontekstā var būt nozīmīga kā datu apstrādes juridiskais pamats, kā papildu garantija vai vispārīgāk – kā pamats tādu izmeklēšanas pilnvaru īstenošanai, kuru rezultātā tiek iegūti personas dati, piemēram, trešās personas piekrišana veikt kratīšanu tās telpās vai konfiscēt datu krātuvi.

²⁴ Lai gan ne visi VNAA apstrādātie izlūkdati ir personas dati, būtiska to daļa var būt personiska informācija, un šeit aprakstītās darbības atšķiras no parastā policijas darba, tāpēc novērtējums par tiesībaizsardzības iestāžu piekļūvi personas datiem Apvienotajā Karalistē nebūtu pilnīgs, rūpīgi neizvērtējot VNAA darbību. Šķiet pamatoti pārlicināties, ka datu aizsardzības principiem visās attiecīgajās tiesībaizsardzības aģentūrās tiek piešķirta vienāda nozīme, tādējādi pievēršot uzmanību aģentūrai, kuras darbs jo īpaši ir balstīts datos, piemēram, VNAA. Turklāt, "skatoties nākotnē", skaidrojumā piebilsts, ka "[m]ēs nepārtraukti meklējam jaunas iespējas apkopot, attīstīt un uzlabot tradicionālās spējas, lai palielinātu pieejamo izlūkdatu daudzumu un kvalitāti gan Apvienotajā Karalistē, gan ārvalstīs". "Tā ietvaros mēs izstrādājam jauno valsts datu izmantošanas spēju, izmantojot pilnvaras, kas aģentūrai piešķirtas ar Noziedzības un tiesu likumu, nolūkā sasaistīt un izmantot valdības rīcībā esošos datus, kā arī piekļūt tiem." [...] "Tas viss sekmēs spēju ātrāk un elastīgāk reaģēt uz jauniem apdraudējumiem un darboties proaktīvi, apkopot un analizēt informāciju un izlūkdatus par jauniem apdraudējumiem, lai mēs varētu rīkoties, pirms draudi tiek realizēti."

²⁵ Sk. *GCHQ* tīmekļa vietni, sadaļu "Misijs, smaga un organizēta noziedzība", <https://www.gchq.gov.uk/section/mission/serious-crime>.

36. EDAK, pamatojoties arī uz informāciju, ko Eiropas Komisija sniegusi lēmuma projekta 38. apsvērumā, norāda, ka piekrišanas izmantošanai, kā tas noteikts AK režīmā, vienmēr jābalstās juridiskajā pamatā. Tas nozīmē, ka pat tad, ja policijai ir likumā noteiktas pilnvaras apstrādāt datus izmeklēšanas nolūkā, noteiktos konkrētos apstākļos (piemēram, lai savāktu DNS paraugu), policija var uzskatīt par piemērotu lūgt datu subjekta piekrišanu.
37. **EDAK aicina Eiropas Komisiju, novērtējot trešās valsts atbilstību TAD, kopumā analizēt piekrišanas iespējamo izmantošanu tiesībaizsardzības kontekstā.**

3.2.2. Individuālās tiesības

3.2.2.1. Valsts drošības sertifikāti

38. Saskaņā ar 2018. gada DAL 79. pantu pārzīņi var pieteikties valsts drošības sertifikātiem, ko izsniedz ministrs, Ministru kabineta loceklis, ģenerālprokurors vai Skotijas ģenerāladvokāts, kuri apliecina, ka 2018. gada DAL 3. daļas 3. un 4. nodaļā noteiktie pienākumi un tiesību ierobežojumi ir nepieciešams un samērīgs pasākums valsts drošības aizsardzībai.
39. Šie sertifikāti ir paredzēti, lai sniegtu pārzīņiem lielāku juridisko noteiktību, un tie kalpo par pārliecinošu pierādījumu tam, ka personas datu apstrādē iesaistīta valsts drošība. Tomēr jāpiemin, ka šie sertifikāti nav nepieciešami, lai atsauktos uz ierobežojumiem saistībā ar valsts drošību, bet tie ir pārredzamības nodrošināšanas pasākums²⁶.
40. EDAK no 2018. gada DAL 20. pielikuma 17. un 18. sadaļas secina, ka valsts drošības sertifikāts, kas izsniegts saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu (turpmāk — vecā parauga sertifikāts), līdz 2019. gada 25. maijam bija spēkā attiecībā uz personas datu apstrādi saskaņā ar 2018. gada DAL. Līdz šim datumam vecā parauga sertifikāti, ja vien tie netika aizstāti vai atsaukti, tika uzskatīti par tādiem, kas izdoti saskaņā ar 2018. gada DAL. Tomēr, ja valsts drošības sertifikātā, kas izdots saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu, nav noteikts derīguma termiņš, EDAK secina, ka šāds sertifikāts arī turpmāk būs spēkā attiecībā uz apstrādi saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu, ja vien sertifikāts netiek atsaukts vai atcelts²⁷. Lai gan aizsardzība, ko nodrošina šie vecā parauga sertifikāti, attiecas tikai uz personas datu apstrādi saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu, EDAK atzīmē faktu, ka saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu var izdot jaunus valsts drošības sertifikātus attiecībā uz personas datiem, kas tika apstrādāti saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu²⁸.
41. **Skaidrības labad EDAK aicina Eiropas Komisiju lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību projektā precizēt, ka valsts drošības sertifikātus joprojām var izsniegt saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu. Turklāt EDAK aicina Eiropas Komisiju lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību projektā aprakstīt pārsūdzības un uzraudzības mehānismus attiecībā uz sertifikātiem, kas izdoti saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu. Visbeidzot, EDAK aicina Eiropas Komisiju lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību projektā iekļaut esošo saskaņā ar 1998. gada Datu aizsardzības likumu izdoto sertifikātu skaitu un uzmanīgi uzraudzīt šo aspektu.**

²⁶ Sk. AK Iekšlietu ministrija, 2018. gada Datu aizsardzības likums, Valsts drošības sertifikātu vadlīnijas, 2020. gada augusts,

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/910279/Data_Protection_Act_2018_-_National_Security_Certificates_Guidance.pdf, 4. lpp.

²⁷ Sk. AK Iekšlietu ministrija, 2018. gada Datu aizsardzības likums, Valsts drošības sertifikātu vadlīnijas, 2020. gada augusts, 5. lpp.

²⁸ Sk. AK Iekšlietu ministrija, 2018. gada Datu aizsardzības likums, Valsts drošības sertifikātu vadlīnijas, 2020. gada augusts, 5. lpp.

3.2.2.2. *Automatizēta lēmumu pieņemšana saskaņā ar TAD*

42. EDAK uzsver, ka TAD 11. panta 3. punktā ir aizliegta profilēšana, kas izraisa diskrimināciju pret fiziskām personām, pamatojoties uz īpašu kategoriju personas datiem. Tomēr EDAK atzīmē, ka 2018. gada DAL 50. pantā, kurā izklāstīti konkrēti noteikumi automatizētai lēmumu pieņemšanai, šāds aizliegums nav paredzēts.
43. **Tādēļ EDAK aicina Eiropas Komisiju pārbaudīt šo jautājumu un lēmumā par aizsardzības līmeņa pietiekamību skaidri norādīt savus konstatējumus. Turklāt EDAK aicina Eiropas Komisiju cieši uzraudzīt gadījumus, kas saistīti ar lēmumu automatizētu pieņemšanu un profilēšanu.**
44. Atbilstīgi pietiekamības atsaucēm saskaņā ar TAD "*[t]rešās valsts tiesību aktos jebkurā gadījumā būtu jāparedz nepieciešamie pasākumi datu subjekta tiesību un brīvību aizsardzībai. Šajā sakarā būtu jāņem vērā arī tas, vai eksistē mehānisms attiecīgās dalībvalstu kompetentās iestādes informēšanai par šādu turpmāku datu apstrādi, piemēram, par nosūtīto datu izmantošanu liela mēroga profilēšanai*"²⁹.
45. **EDAK aicina Komisiju novērtēt šo elementu, ņemot vērā vadlīnijas, ko EDAK sniegusi savās pietiekamības atsaucēs.**

3.2.3. *Datu tālāka nosūtīšana*

46. Atbilstīgi pietiekamības atsaucēm saskaņā ar TAD sākotnējā saņēmēja veikta personas datu tālāka nosūtīšana uz citu trešo valsti vai starptautisku organizāciju nedrīkst apdraudēt Savienībā garantēto aizsardzības līmeni fiziskajām personām, kuru dati tiek nosūtīti. Tādēļ šāda datu tālāka nosūtīšana būtu pieļaujama tikai tad, ja tiek garantēta Savienības tiesību aktos nodrošinātā aizsardzības līmeņa nepārtrauktība. Kā Eiropas Komisija norādījusi savā novērtējumā, EDAK uzskata, ka 2018. gada DAL 3. daļas 5. nodaļas un jo īpaši 73. panta noteikumi principā nodrošina tādu aizsardzības līmeni, kurš pēc būtības ir līdzvērtīgs ES tiesību aktos garantētajam, ja runa ir par personas datu nosūtīšanu no AK tiesībaizsardzības iestādes uz trešo valsti.
47. Pirmkārt, 2018. gada DAL 73. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka pārzinis nedrīkst nosūtīt personas datus uz trešo valsti vai starptautiskai organizācijai, izņemot "*gadījumus, kad dalībvalsts, kas nav Apvienotā Karaliste, personas datus sākotnēji nosūtījusi vai citādi darījusi pieejamus pārzinim vai citai kompetentajai iestādei, šī dalībvalsts vai jebkura cita persona, kas atrodas šajā dalībvalstī un ir kompetenta iestāde atbilstoši Direktīvai par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, ir atļāvusi nosūtīšanu saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem*". Šādi noteikumi, šķiet, atbilst pietiekamības atsaucēm saskaņā ar TAD, kurās paredzēts, ka jāņem vērā arī tāda mehānisma pastāvēšana, ar kuru attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes tiktu informētas un atļautu šādu datu tālāku nosūtīšanu. Sākotnējam no ES nosūtīto datu saņēmējam vajadzētu būt atbildīgam par to, ka attiecīgā dalībvalsts kompetentā iestāde ir atļāvusi tālāku nosūtīšanu un ka gadījumos, ja nav pieņemts lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību attiecībā uz trešo valsti, uz kuru dati tiks tālāk nosūtīti, ir paredzēti atbilstoši aizsardzības pasākumi jeb atbilstošas garantijas datu tālākai nosūtīšanai, un būtu jāspēj to pierādīt. "*Šajā kontekstā būtu jāņem vērā pienākums vai apņemšanās ieviest attiecīgus apstrādes kodus, kurus noteikušas nosūtītāju dalībvalstu iestādes*"³⁰.

²⁹ Sk. EDAK Ieteikumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, 59.–61. punkts.

³⁰ Sk. EDAK Ieteikumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, 55. un 56. punkts.

48. **EDAK aicina Komisiju novērtēt šo elementu, ņemot vērā vadlīnijas, ko EDAK sniegusi savās pietiekamības atsaucēs saskaņā ar TAD.**
49. Otrkārt, kā paskaidrots lēmuma projekta 81. apsvērumā, Apvienotās Karalistes valsts sekretāram pēc apspriešanās ar IKB ir pilnvaras atzīt trešo valsti (vai teritoriju vai sektoru trešā valstī), starptautisku organizāciju vai šādas valsts, teritorijas, sektora vai organizācijas raksturojumu par tādu, kas nodrošina personas datiem pietiekamu aizsardzības līmeni³¹. Novērtējot aizsardzības līmeņa pietiekamību, AK valsts sekretāram jāņem vērā tie paši faktori, kas Eiropas Komisijai jāizvērtē saskaņā ar TAD 36. panta 2. punkta a)–c) apakšpunktu, lasot kopā ar TAD 67. apsvērumu un saglabāto ES judikatūru. Tas nozīmē, ka, novērtējot pietiekamu trešās valsts nodrošinātu aizsardzības līmeni, atbilstošais standarts būs tas, vai attiecīgā trešā valsts nodrošina aizsardzības līmeni, kurš “pēc būtības ir līdzvērtīgs” Apvienotajā Karalistē garantētajam. Lai gan EDAK atzīmē AK tiesības saskaņā ar 2018. gada DAL atzīt teritorijas kā tādas, kas nodrošina pietiekamu aizsardzības līmeni atbilstīgi AK datu aizsardzības regulējumam, EDAK vēlas uzsvērt, ka šīs pēdējās minētās teritorijas līdz šim varētu nebūt guvušas labumu saistībā ar Eiropas Komisijas lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību, ar kuru tiktu atzīts, ka aizsardzības līmenis “pēc būtības ir līdzvērtīgs” ES garantētajam. Tas varētu radīt iespējamus riskus no ES nosūtīto personas datu aizsardzībā, it īpaši, ja AK datu aizsardzības regulējums nākotnē atkāptos no ES *acquis*. Jāatzīmē, ka 2020. gada jūlijā, pieņemot EST spriedumu nozīmīgajā lietā *Schrems II*³², ASV “Privātuma vairoga” lēmums tika atzīts par spēkā neesošu, jo saskaņā ar EST nospriesto ASV tiesisko regulējumu nevar uzskatīt par pēc būtības līdzvērtīgu aizsardzības līmeni salīdzinājumā ar ES garantēto. Tomēr jau pieņemtie EST spriedumi, kas AK tiesiskajā regulējumā tiek uzskatīti par saglabāto judikatūru, varētu nebūt saistoši AK; konkrēti, AK ir iespēja pēc pagaidu perioda beigām mainīt saglabātos ES tiesību aktus, un tās Augstākajai tiesai nav saistoša nekāda saglabātā ES judikatūra³³.
50. **Tāpēc EDAK aicina Eiropas Komisiju cieši uzraudzīt AK iestāžu veikto aizsardzības līmeņa pietiekamības novērtēšanas procesu un kritērijus, ko piemēro citām trešām valstīm, jo īpaši trešām valstīm, kuru sniegto aizsardzības līmeni ES nav atzinusi par pietiekamu atbilstīgi TAD.**
51. Ja Eiropas Komisija konstatē, ka trešā valsts, kuras sniegto aizsardzības līmeni AK uzskata par pietiekamu, nenodrošina līmeni, kurš ir pēc būtības līdzvērtīgs ES garantētajam aizsardzības līmenim atbilstīgi TAD 36. pantam, **EDAK aicina Eiropas Komisiju īstenot visus nepieciešamos pasākumus, piemēram, lēmuma par AK aizsardzības līmeņa pietiekamību grozīšanu nolūkā ieviest īpašas garantijas attiecībā uz personas datiem, kas iegūti no ES, un/vai apsvērt lēmuma par AK aizsardzības līmeņa pietiekamību apturēšanu, ja personas dati, kas nosūtīti no ES uz AK, tiek tālāk nosūtīti uz attiecīgo trešo valsti, pamatojoties uz AK noteikumiem par aizsardzības līmeņa pietiekamību.**
52. **Visbeidzot, attiecībā uz starptautiskajiem nolīgumiem, ko noslēgusi vai nākotnē noslēgs AK, un līgumslēdzējas(-u) trešās(-o) valsts(-u) iestāžu iespējamo piekļuvi personas datiem no ES EDAK iesaka Eiropas Komisijai pārbaudīt AK datu aizsardzības regulējuma un tās starptautisko saistību mijiedarbību, jo īpaši, lai nodrošinātu aizsardzības līmeņa nepārtrauktību gadījumā, ja personas datus, kas no ES nosūtīti uz AK, nosūta tālāk uz citām trešām valstīm, pamatojoties uz lēmumu par AK aizsardzības līmeņa pietiekamību; kā arī nepārtraukti uzraudzīt un nepieciešamības gadījumā rīkoties, ja starptautisko nolīgumu slēgšana starp AK un trešām valstīm var apdraudēt ES paredzēto**

³¹ Sk. 2018. gada DAL 182. panta 2. punktu. Sk. arī saprašanās memorandu par IKB lomu saistībā ar jauniem AK aizsardzības līmeņa pietiekamības novērtējumiem, <https://ico.org.uk/about-the-ico/news-and-events/news-and-blogs/2021/03/secretary-of-state-for-the-department-for-dcms-and-the-information-commissioner-sign-memorandum-of-understanding/>.

³² Sk. EST spriedumu lietā C-311/18 *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Ltd and Maximilian Schrems*, 2020. gada 16. jūlijs, ECLI:EU:C:2020:559 (turpmāk — *Schrems II*).

³³ Sk. 2018. gada Likuma par izstāšanos no Eiropas Savienības 6.panta 3.–6. punktu.

personas datu aizsardzības līmeni. Piemēram, lai gan Eiropas Komisija norādījusi, ka AK un ASV nolīgums par likumu *CLOUD*³⁴ var ietekmēt datu tālāku nosūtīšanu uz ASV no pakalpojumu sniedzējiem Apvienotajā Karalistē, **EDAK uzsver, ka šī nolīguma stāšanās spēkā var ietekmēt arī tālāku nosūtīšanu no tiesībaizsardzības iestādēm Apvienotajā Karalistē, jo īpaši attiecībā uz rīkojumu izdošanu un pārsūtīšanu saskaņā ar AK un ASV nolīguma par likumu *CLOUD* 5. punktu.**

53. EDAK arī uzskata, ka turpmāko nolīgumu slēgšana ar trešām valstīm tiesībaizsardzības sadarbības nolūkā, kas nodrošina juridisko pamatu personas datu nosūtīšanai uz šīm valstīm, var arī būtiski ietekmēt nosacījumus savāktās informācijas tālākai apmaiņai, jo šādi nolīgumi var ietekmēt AK datu aizsardzības tiesiskā regulējuma novērtējumu.
54. **Tāpēc EDAK iesaka Eiropas Komisijai pastāvīgi uzraudzīt, vai turpmāko nolīgumu slēgšana starp AK un trešām valstīm var ietekmēt AK datu aizsardzības tiesību aktu piemērošanu, un paredzēt papildu ierobežojumus vai atbrīvojumus attiecībā uz tiesībaizsardzības nolūkos savāktas informācijas tālāku apmaiņu un turpmāku izmantošanu un izpaušanu ārvalstīs.** EDAK uzskata, ka šāda informācija un novērtējums ir būtiski, lai ļautu visaptveroši pārskatīt AK tiesiskā regulējuma un prakses nodrošināto aizsardzības līmeni attiecībā uz informācijas izpaušanu ārvalstīs.
55. Visbeidzot, EDAK atzīmē, ka saskaņā ar 2018. gada DAL 76. panta 4. punkta b) apakšpunktu ("Nosūtīšana, pamatojoties uz īpašiem apstākļiem"), AK tiesībaizsardzības iestādes var nosūtīt personas datus trešai valstij vai starptautiskai organizācijai, ja nosūtīšana "*ir nepieciešama juridiskas konsultācijas saņemšanai saistībā ar kādu no tiesībaizsardzības nolūkiem*". **EDAK uzsver, ka TAD 38. pantā nav attiecīga nosacījuma; tāpēc tā aicina Eiropas Komisiju precizēt, ko nozīmē juridiskās konsultācijas un kāda veida personas datu apmaiņa šādos gadījumos tiek veikta.**

3.2.4. Turpmāka apstrāde, tostarp tālāka apmaiņa valsts drošības nolūkos

56. Savās pietiekamības atsaucēs saskaņā ar TAD EDAK norādīja, ka attiecībā uz tādu datu turpmāku apstrādi vai izpaušanu, kas nosūtīti no ES citiem nolūkiem, nevis tiesībaizsardzības nolūkiem, piemēram, valsts drošības nolūkiem, šādai apstrādei vai izpaušanai vajadzētu būt arī paredzētai tiesību aktos un vajadzētu būt nepieciešamai un samērīgai. Kā Eiropas Komisija novērtējusi savā lēmuma projektā, 2018. gada DAL 36. panta 3. punkts, 2017. gada Digitālās ekonomikas likums, 2013. gada Noziedzības un tiesu likums un 2017. gada Smago noziegumu likums paredz skaidru tiesisko regulējumu, kas pieļauj tālāku apmaiņu, nosakot, ka šādai tālākai apmaiņai būtu jāatbilst 2018. gada DAL noteikumiem.
57. EDAK atzīmē, ka saistībā ar personas datu, kas nosūtīti no ES, turpmāku apstrādi citiem nolūkiem Eiropas Komisija nav vērtējusi, vai ir kādi mehānismi, ar kuru palīdzību AK tiesībaizsardzības iestādes informētu attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes par datu iespējamu turpmāku apstrādi. Tomēr pietiekamības atsaucēs saskaņā ar TAD tas norādīts kā elements, kas jāņem vērā³⁵. Turklāt šāda mehānisma esamība, ar kuru informēt attiecīgās dalībvalstu kompetentās iestādes par datu turpmāku apstrādi tiesībaizsardzības nolūkos, tiek uzskatīta arī par faktoru, kas jāņem vērā atbilstīgi pietiekamības atsaucēm saskaņā ar TAD³⁶.

³⁴ Sk. Nolīgumu starp Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes valdību un Amerikas Savienoto Valstu valdību par piekļuvi elektroniskajiem datiem smagu noziegumu apkarošanas nolūkā, Vašingtona, ASV, 2019. gada 3. oktobris, <https://www.gov.uk/government/publications/uk-usa-agreement-on-access-to-electronic-data-for-the-purpose-of-counteracting-serious-crime-cs-usa-no62019>.

³⁵ Sk. EDAK leteikumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, 41. punkts un 39. zemsvītras atsauce.

³⁶ Sk. EDAK leteikumus 01/2021 pietiekamības atsaucēm saskaņā ar Direktīvu par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā, 40. punkts.

58. **Tādējādi EDAK aicina Eiropas Komisiju papildināt savu analīzi ar informāciju par to, vai pastāv mehānismi AK tiesībsardzības iestādēm, ar kuriem informēt attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes par iespējamu no ES nosūtīto datu turpmāku apstrādi.**
59. Turklāt attiecībā uz kriminālizmeklēšanas iestādes apkopoto datu apmaiņu ar izlūkošanas aģentūru valsts drošības nolūkos juridiskais pamats, kas atļauj šādu tālāku apmaiņu, ir 2008. gada Pretterorisma likums. Šajā sakarā EDAK norāda, ka Eiropas Komisija savā novērtējumā nav pilnībā aplūkojusi 2008. gada Pretterorisma likuma 19. panta darbības jomu un noteikumus, un tas var nozīmēt turpmāku plašāka rakstura izmantojumu, jo īpaši attiecībā uz 2008. gada Pretterorisma likuma 19. panta 2. punktu, kas paredz, ka “[i]nformāciju, ko kāds no izlūkdienestiem ieguvis saistībā ar kādu no tā funkciju izpildi, šis dienests var izmantot saistībā ar jebkuru citu savu funkciju izpildi”. Šajā sakarā EDAK uzsver, ka pēc turpmākas apstrādes vai izpaušanas datiem būtu jānodrošina tāds pats aizsardzības līmenis kā tad, kad tos sākotnēji apstrādājusi saņēmēja kompetentā iestāde.

3.3. Pārraudzība un izpilde

60. EDAK atzīmē, ka kriminālizmeklēšanas aģentūru pārraudzību nodrošina dažādu komisāru apvienojums, ne tikai IKB. Konstatējumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību projektā ir minēts izmeklēšanas pilnvaru komisārs (turpmāk — IPK), par biometrisko materiālu glabāšanu un izmantošanu atbildīgais komisārs, kā arī par novērošanas kamerām atbildīgais komisārs. Šajā kontekstā jāatzīmē, ka EST ir atkārtoti uzsvērusi neatkarīgas pārraudzības nepieciešamību. Īpaša nozīme jautājumos par piekļuvi personas datiem, kas nosūtīti uz AK, ir IPK. EDAK saprot to tā, ka IPK ir tā sauktais “tieslietu komisārs”, tāpat kā citi tieslietu komisāri, uz kuriem ir atsauce valsts drošības nodaļas sakarā, un ka šie tieslietu komisāri bauda tiesu neatkarību, arī pildot komisāru pienākumus. Attiecībā uz IPK biroju Eiropas Komisija lēmuma projekta 245. apsvērumā paskaidrojusi, ka tas darbojas patstāvīgi kā tā sauktā “neatkarīgā iestāde”, bet saņem finansējumu no Iekšlietu ministrijas.
61. Turklāt IPK kompetencē ir arī uzraudzības pasākumu *ex post* pārraudzība. Tomēr ņemiet vērā, ka šajā funkcijā IPK uzdevums ir sniegt ieteikumus neatbilstības gadījumos un informēt datu subjektu, ja kļūda ir nopietna un ja sabiedrības informēšana ir sabiedrības interesēs.
62. EDAK lēmuma projektā nav atradusi papildu norādes, kā novērtēt par biometrisko materiālu glabāšanu un izmantošanu atbildīgā komisāra, kā arī par novērošanas kamerām atbildīgā komisāra darbības neatkarību.
63. **Eiropas Komisija tiek aicināta turpināt novērtēt tieslietu komisāru neatkarību, arī gadījumos, kad komisārs (vairs) nedarbojas kā tiesnesis, kā arī novērtēt par biometrisko materiālu glabāšanu un izmantošanu atbildīgā komisāra un par novērošanas kamerām atbildīgā komisāra darbības neatkarību.**